

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

2 Peccat qui scriptis vel sortibus abdita quærit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

De a decet filium sanctorum Patrum in ecclesia servari... ut quod habuit amittit, qui improbabili...

C. XXIII. q. Trivulgum amittit, qui sua...

Item Simplicius Papa, epist. ad Joanni Episcopo Ravennatis, post paucos, quibus ab illicita cura...

Deventianus b. autem, quod si posthac quidquam... ale persumpserit, & aliquem seu Episcopum, seu...

C. XXIV. q. Jus ordinandi amittunt, qui immerito...

Item Leo Papa, epist. ad Episcopos Africanos.

De qui Episcopi talem consecraverint sacerdotem, quem esse non licet, etiam si aliquo modo...

C. XXV. q. Episcopatus dignitas curati subtrahitur, qui...

Item Gelasius Papa scribit.

Item de hoc Syllacianorum & cædes geminæ Pontificum, horrendi criminis atrocitate confundit, ut diu...

CAUSA XXVI.

Vidam sacerdos sortilegus esse & diviniis contriciatur apud Episcopum: correptus ab Episcopo...

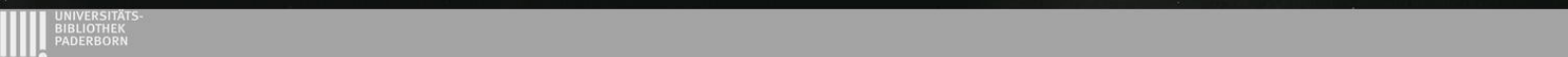
- 1. Ille primus quaeritur, qui sint sortilegi.
2. Secundo, an sit peccatum esse sortilegum.
3. Tertio, a quo us genus divinationis sumptis exordium.
4. Quarto, quot sint genera divinationum.
5. Quinto, an sortilegi vel divini sint excommunicandi, si cessata noluerint.
6. Sexto, an excommunicatus ab Episcopo postea reconciliari a Presbytero, alio inconstituto.
7. Septimo, si morientibus est edicenda poenitentia sub quantitate temporis.

QUESTIO I. Vi sint sortilegi, si dicitur diffinitio Etymologiarum, lib. 8, cap. 9, ita dicitur.

C. I. q. Qui sint sortilegi. Sortilegi d. sunt, qui sub nomine fictæ religionis, per quasdam, quas sanctorum sortes vocant, divinationis scientiam profitentur, aut quarumcunque scripturarum inspectione, futura promittunt.

QUESTIO II. Vid autem sortes exquirere peccatum non sit, & excommunicatus, & auctoritatibus probatur. Cum enim Achab & de anabematibus furibus subripisset, & ab ejus peccato...

a 7. q. 1. ca. pastoratus. c. temporis. 7. q. 1. c. temporalis & c. temporis. & 10. q. 1. c. temporis. b 10. q. 1. possessionis. c al. parochiana. d Rabanus de magistero presbyteri. Ivo part. 11. cap. 26. e al. Achab.

num populus cæsus apud Noy hostibus terga dedit. precepti Domini a Iſue, ut sortibus exquireret, quo peccante populus in manibus hostium cadere meruerat. Iſue præceptum accipiens misit fortes primùm super tribus, deinde super familias, demum super personas: & ita cecidit fors super Achar. Saul b quoque cum pugnavit contra Philisteos jurasset se interfectorum, quicumque ante selem occisionem de populo comederet, sorte deprehendit Ionatham filium suum mel comedisse, quod seipso accepit: quem cum viris transire vellet, populo supplicante revocavit sententiam. Imo c quoque cum dicitur a facie Domini fugeret, à manu sorte deprehensus, in mare dejectus: & à cæto est absorptus. De d Zacharia etiam legitur, quod forte exiit, ut incensum poneret. e Matthius veri d b Petro sorte in Apostolatuum, & Iuda successore legitur. Quod ergo tantorum exemplis probatur, pater malum non esse.

C. I.

Unde etiam Augustinus ait in lib. Pfalmorum, in Ps. 30. canonicus n. ad vers. [In manibus tui forte].

Sors non est aliquid mali est, sed res est in dubitatione humana, divinam indicans voluntatem.

2 pars. Ha ita respondetur. Antequam Evangelium claresceret, multa permittuntur, quæ tempore perfectioris disciplina penitus sunt eliminata. Copula namque sacerdotalis, vel consanguinitatum nec legali, nec Evangelica, vel Apostolica auctoritate prohibetur; Ecclesiastica tamen lege penitus interdicitur. Sic et sortibus nihil mali inesse monstratur, prohibentur tamen fidelibus, ut sub hac specie divinam ad antiquos idololatrici cultus redirent. Unde quibusdam constellationibus, & futurorum signa captulantiis Apostolus g ait: [Dies observati, & mensis, & tempora, & annos. Unde timor, ut forte sine casualitate verum in vobis.] Sic et Astrologia, seu & Astrologia apud catholicos in superstitionem abiit; quæ dum propria curiositate hu nimis erant intenti, minus vacabant his, quæ salutis animarum erant accommodata.

C. II.

Exemplo Iona vel Matthia non oportet sortibus credere. Quod autem sortibus credere non oportet Hieronymus testatur, scribens super Iona, p. 1.

Non statim debemus sub exemplo Iona sortibus credere, vel illud de actibus a Apostolorum huic testimonio copulare, ubi forte in Apostolatuum Matthias legitur, cum privilegia singulorum non possint legem facere communem.

¶ *¶* Item privilegia [Hac usque ad finem sunt addita ex B. Hieronymo. Referuntur enim a Beda ex eodem, infra ead. non exemplis.]

C. III.

Ad secularia negotia, divina oracula non sunt convertenda. Item Augustinus ad inquisitionem Iamarii, ep. 117.

Hi, qui de h. paginis Evangelicis fortes legunt, est opitandum est, ut id potius faciant, quam ad damna consulenda concurrant, tamen etiam ista mihi displicent constitudo, ad negotia secularia, & ad vitam huius vitæ, propter aliam vitam loquentia oracula divina velle convertere.

C. IV.

Exemplo Matthie vel Iona non est inferentur sortibus credendum. Item Beda super Actus Apostolorum, ad c. 1.

Non exemplo Matthie, vel quod Iona propheta forte deprehensus sit, indifferenter sortibus est credendum; cum privilegia singulorum (ut Hieronymus ait) communem legem facere omnino non possint. & infra. ¶ Si qui tamen necessitate aliqua compulsi Deum putant sortibus exemplo Apostolorum esse consulenda.

a Iosua 7. b 1. Reg. 14. c Iona 1. d Luc. 1. e Act. 1. f Pann. lib. 2. c. 77. g Gal. 4. h Ivo p. 11. c. 21. Pann. lib. 2. c. 73. i Act. 1. k Ivo p. 11. c. 29. Pann. lib. 2. c. 74. l Sup. ead. non statim. Pann. lib. 2. c. 78. ad c. Iona.

dum, videant hoc ipsos Apostolos non nisi collectum trum cætu, & precibus ad Deum fuisse egisse.

C. V.

¶ Non sunt observanda que a demoni præcipiuntur, quamvis ea contingant quæ ab eis præsumuntur.

De divini verbi scribit Augustinus lib. 5. super Doctr. c. 19. ita dicitur.

Intelligi voluit a Domini etiam illa, que à demoni- tibus non secundam Deum dicuntur, à cæcitate dicitur, non accipienda sic, ut fiant que præcipiuntur ab eis, aut colantur que colantur ab eis.

C. VI.

¶ Institutiones hominum que sunt superstitione, vel non.

Idem in lib. 2. de doctrina Christiana, c. 21.

Illud b quod est secundum institutiones humanarum parium superstitiosum est, parum superstitiosum non est. Superstitiosum est, quidquid institutum ab hominibus ad faciendum & colendum idola pertinet, vel ad colendum sicut Deum creaturam, parum superstitiosum creatura: vel ad consultationes, & quædam significationum cum demonibus placita, ut portenta, quæ sunt molimina magicarum artium, quæ quidem commemorare potius, quam docere debet præter. Ex quo genere sunt, sed quasi licentiam habent, Araspicum & Augurum libri. Ad hoc genus pertinent omnes etiam ligaturæ atque remedia, quæ dicitur quoque disciplina condemnata, licet prætentionibus, sive in quibusdam notis, quæ dicitur temperationem corporum, sed ad quasdam institutiones aut occultas, aut etiam manifestas, quæ magis a nomine Physicam vocant, ut quæ sunt institutionem & implicat, sed nature prædictæ, sicut sunt inanes in summo aurium singulare, de struthiorum ossibus anulus in digitis, ut dicitur singulientis, ut dextera manu digitum velle tenas. His adiunguntur millia mutationum observationum, si membrum aliquod sciat, vel sit ambulans, aut amici, lepus aut canis, aut quilibet medius intervenit. & infra. ¶ Hinc sunt etiam limen calcare, cum ante domum suam irant, ut ad lectum, si quis, dum se calcet, sternitur, vel domum, si procedens offenderit: cum velle, vel roditur, plus timere suspensionem futuri anni, præfens damnum dolere. ¶ Neque si illa sint, nec superstitiosis perniciose leguntur, sed Genethiaci propter natalium dierum computationes, nunc autem vulgo Mathematici vocantur, & ipsi, quamvis veram stellarum positionem, que nascitur, confitentur, & aliquando exacte intelligunt, tamen quod inde conantur, vel aliquando vel actionum eventa prædicere, minus exacte, et imperitis hominibus miserabilem servationem præcipit divina scriptura non tacuit, neque ab illis truit animam, ut propterea talia negare esse, quia falsa dicuntur a professoribus eorum, sed si dixerint vobis, inquit, & ita erent, ne credideram prænantia vit. propterea talia facienda sunt illa imago præsentata est, minus exercenda, quia in actibus Apostolorum fatimur verum testimonium perhibuit Apostola Domini.

¶ Institutiones hominum que sunt superstitione, vel non.

Idem in lib. 2. de doctrina Christiana, c. 21.

a Ivo par. 11. cap. 10. infra ead. q. 5. c. 11. in fo. cap. 11. c. 6. c. inf. ead. q. 5. nec mirum, sed ad hoc, ut non nomine physica, & ad superstitionem, & C. 1. 1. Reg. 21. i Act. 16.

Paulus Apollolus pepercit illi Spiritui, ac non potius fecerit illius demoni correptione atque exclusione mandavit. Omnes igitur artes huiusmodi, vel nugatorie vel noxie superstitionis, ex quadam pestifera focetate hominum & demonum, quasi pacta infidelis & dolose amicitie constituta, penitus sunt repudianda & fugienda Christiano.

C. VII. ¶ Non est vis, sed mors, inquisitio, vel curatio, quæ à deo, vel magis expetitur. Idem in a lib. de Civitate Dei.

¶ Vis à sine salvatore salutem vult habere, & sine ratione, sed æger, non prudens, sed stultus in agri- tute afflicta laborabit, & in cæcitate noxia stultus ac frænes permanebit. Ac proinde omnis inquisitio, & omnis curatio, quæ à divinis & magis, vel ab ipsis da- moni in idolorum cultura expetitur, mors potius di- cenda est, quam vita: & quæa fectantur, si se non cor- rectant ad æternam perditionem tendunt, Psalmista di- cendo: [Omnes dii gentium sunt demonia] qui per deceptos homines, alios decipere quotidie gessunt, ut perditionis lux faciant eos esse participes. Itaque hæc vanitas magiarum artium ex d. traditione Angelorum maiorum in toto orbe terrarum plurimis faculis inva- lit, per quamdam scientiam futurorum, & infernorum, & per invocationes eorum inventa sunt aruspicia, & auguriones, & ipsa, quæ dicuntur oracula & necromantia.

C. VIII. ¶ Christiana & vera pietas planetarias expellit & damnat. Idem conspersionum lib. 4. c. 3.

¶ Illos planetarios, quos mathematicos vocant, planè conculcete non desitebam, quod quasi nullum esset faci- tum, & nulla preces ad aliquem Spiritum ob divi- nationem dirigentur. Quod tamen Christiana & vera pietas consequenter repellit & damnat.

C. IX. ¶ Culpa est idololatriæ, auguria servare, & sortilegio requirere causas. Item Hieronymus g.

¶ Sed & illud idè, quoniam qui b. fornicatur, in cor- pus suum peccat, non istud corpus solum, quod tem- plum Dei edificatum est, sed & istud quod dicitur, quia omnis ecclesia corpus Christi est. Et in omnem eccle- siam videtur delinquere, qui corpus suum maculat, quia per unum membrum macula in omne corpus diffunditur. ¶ Est & illud opprobrium Ægypti, quod si negligenter, etiam post Iordanis transitum, & post ba- ptismi & secundam circumcissionem, vetustæ conse- crationis institutione suggeritur, observare auguria, requi- rere stellarum cursus, & eventus ex iis futurorum ri- tum, servare omnia, & ceterisque huiusmodi supersti- tionibus implicari. Idololatriæ namque mater est Æ- gyptus, ex qua certum est huiusmodi opprobria pullu- lare: quæ, si transito iam Iordane susceperis, & his te- ræ istius laqueis illigaveris, tecum sine dubio opprobria Ægypti tui.

¶ Hoc autem sortilegio n. non usque adeo sunt detestan- da, ut sortilegio de arca, vel Iordanis demonibus fuerit immola- tum, quod sortilegio est idè creditur esse immundum: aut si si- stum, quod sortilegio fuerat, à nobis signantibus sumis contigerit, sed sortilegio non deliquisse.

¶ Habere in lib. Rabanus de Magorwn profectis. b. Euse. l. 1. c. 41. Ivo p. 1. c. 66. c. Pol. 1. d. Isidorus l. 1. etymol. cap. 9. e. al. sortilegio. f. Ivo p. 1. c. 20. Pann. l. 1. c. 79. g. Origene in Rom. ad cap. 16. h. i. Cor. 6. Epist. i. al. baptisim. cr- cumscriptionem. k. al. sortilegio.

C. X. ¶ Non idè reliqua sunt immunda, quia ab arca vel torculari aliquid ad demonum sacrificia tollitur. Unde Augustinus ad Publucolum, epist. 174.

¶ Idè arca a vel torculari tollitur aliquid ad sacrificia demoniorum sciente Christiano, idè peccat, quia b. fieri permittit, ubi prohibendi potestas est. Quod si factum non competit, aut prohibendi potestatem non habuit, aritur mundis reliquis fructibus, unde illa sub- lata sunt.

C. XI. ¶ Immunis est à reatu, qui erit, quod ne- scit idoli immolatum. Item Ambrosius in primam epistolam ad Co- rinthios, ad c. 10.

¶ Licet aliquid e pollutum sit per accidentiam, id est, oblationem idoli, cum hoc tamen nescit, qui emit, nullum patitur scrupulum, & apud Deum immunis est.

QVÆSTIO III. & IV.

¶ Quibus autem generis divinationis exordium semper- rit, vel quot sint genera ejus, Augustinus d. exposit in libro de natura & demonum, ita dicens.

C. I. ¶ De multiplici genere divinationis.

¶ Igitur f. genus divinationis à peris i fertur allatum. Varro autem dicit divinationis quatuor esse genera, terram, aquam, ætrem, & ignem: hinc geomantiam, hydromantiam, aeromantiam, pyromantiam dicta autumat. Divini dicti sunt, quasi Deo pleni. Divini- tate enim plenos se esse simulant, & astuta quadam fraudulencia hominibus futura coniectant. Duo autem sunt genera divinationis, ars & furor. Incantato- res verò vocati sunt, qui artem verbis peragunt. Arioli vocati sunt, propterea quod circa aras idolorum mesa- rias preces emittunt & funesta sacrificia offerunt, his- que celebritatibus demonum accipiunt respon- sa. Haruspices nuncupati, quasi horarum inspectores. Dies enim & horas in agendis negotiis, operibusque custo- diunt, & quid per singula tempora observare debeat homo, intendunt. Hi etiam extra pecudum inspicunt, & ex eis futura prædicunt. Augures sunt, qui volatus avium, & voces intendunt, aliaque signa rerum, vel ob- servationes improvisas hominibus occurrentes serun- lidem sunt & auspices. Nam auspicia sunt, quæ iter facientes observant. Dicta autem sunt auspicia, qua- si avium spicia g. & auguria, quasi avium garria, id est, avium voces & lingue. Irem augurium, quasi a- vigerium, quod aves gerunt. Duo sunt autem genera auspicioium, unum ad oculos, alterum ad aures per- tinens: ad oculos scilicet volatus, ad aures vox avium. Pythones à Pythio Apolline dicti, quod is auctor fue- rit divinandis. Astrologi dicti eo, quod in astris angu- rantur. Genethiaci appellati sunt propter natalitio- rum considerationes dierum. Geneses enim hominum per duodecim caeli signa describunt. Geneses enim hominum per duodecim caeli signa describunt, syderumque cur- su, nascentium mores, actus, & eventus prædicere co- nantur: id est, quis quali signo fuerit natus, aut quem effectum habeat vitæ, qui nascitur. Hi sunt, qui vulgò Mathematici vocantur, cujus superstitionis genus con- stellationes Latini vocant, id est, notationes syderum, quomodo se habeant, cum quisq. nascitur. ¶ Primum autem idè stellarum interpretes Magi nuncupaban- tur: sicut de his legitur in b. Evangelio, qui natum Christum annuntia verunt. Postea hoc nomine soli Ma- thematici dicti sunt. Cujus artificientia usque ad Ev- angelium fuit concessa, ut Christo edito nemo ex- inde nativatem alicujus de caelo interpretaretur.

¶ Ivo p. 1. c. 99. b. al. si. c. Ivo p. 1. c. 96. d. Rabanus de Magorwn profectis. Isidor. l. 1. etymol. c. 9. e. al. divinatione. f. Euseb. l. 1. c. 23. Ivo p. 1. c. 66. g. al. auspicia. h. Math. 2. ff. 4.